

CINGIFÖLDÖN

Tájképileg alighanem a karsztvidékek büszkélkedhetnek a leggazdagabb formavilággal. Különösen igaz ez, ha a trópusoknak – a mérséklet övihez képest – felgyorsult karsztosodási folyamatáról van szó. Madagaszkár két híres trópusi karsztrendszerre olyan, akár egy holdbéli táj.

Madagaszkár északi részén különleges formájú és élővilágú hegység emelkedik ki az azt körbeölelő sík terület fölé. Ez az *Ankarana-hegység*, amelyet egy 25 kilométer hosszú, 7 kilométer széles és 120–150 méter magas mészkőtábla alkot. Jellegzetes trópusi karszt. Kőzetalkotó meszes anyaga 150–170 millió évvel ezelőtt rakódott le a tengerekben. A kemény kőzetté préselődött karbonátos üledék később a kéregmozgások hatására kiemelkedett, és széttöredezett.

Maga a kőzet nem egyformán kemény, az alapja ellenállóbb, a felsőbb rétegekben viszont puhább, képlékenyebb, és ezért a csapadék hatására fo-

gazott, tornyos, éles szegélyű szirtrek jöttek létre. Ezeket nevezik a helybeliek *cinginek*. Ez hangutánzó szó a megrepedő, lepattanó kőzet tompa hangjára emlékeztet. A térségre évi 1800–2000 milliméter csapadék hull. A természetes réseken keresztül a kőzetbe szivárgó esővíz fokozatosan feloldja a mészkövet, s földalatti folyókat, barlangokat alakít ki mindennütt. Utóbbiak közül leghosszabb az *Andrafiabe-barlang* 11 kilométernyi eddig feltárt hosszával, de még körülbelül 100 kilométert kitevő csatlakozó járatrendszeréről van tudomásunk.

Karsztszirtrek erdeje

**Madagaszkár jellegzetes vörös talaja
az Ankarana hegylábán**

Az Ankarana Rezervátum néven ismert terület védett. Csupán egy része látogatható, a turisták ott is szigorúan csak a kiépített utakon, ösvényeken és a hegyes sziklákon lefektetett pallókon járhatnak. Ez utóbbira azért is szükség van, mivel az ilyen terep valósággal „eszi” a lábbelit. (Szinte hihetetlen, de amíg a túrabakancs vastag talpán keresztül érezni, ahogy menet közben „üt” a kő, addig a bennszülött idegenvezető egy szál vékonytalpú papucsban lépked a hegyes, éles sziklákon.

Krokodil – a barlangban

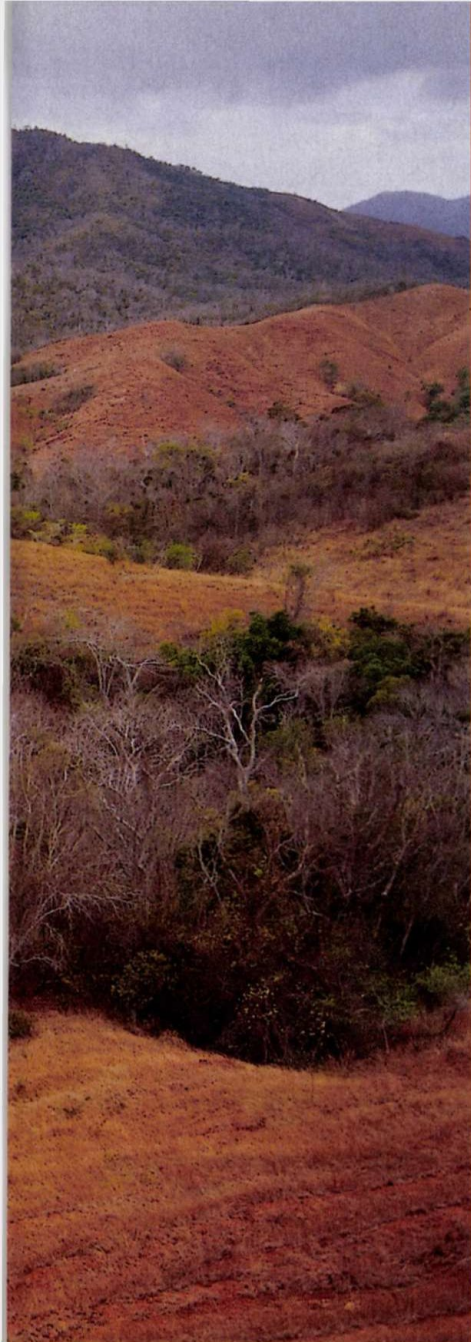
Nem nélkülözhetjük a helyi segítséget, az Antankarana törzsből származó idegenvezetőket. A törzs nevének jelentése „a sziklákról való”, illetve „a sziklás hegyek népe”. Kell a helyismeretük, mert a barlangok némelyike *szent hely* a számukra, amelyeket régebben temetkezési helyként használtak, és ezt illik tisztelet-

ben tartani az odalátogatóknak. Több helyen pedig kihalt *félmajmok* csontjai találhatók.

Meglepő, de néhány barlangban időszakosan krokodilok élnek. A *nilusi krokodil* madagaszkári alfajáról van szó (*Crocodilus niloticus madagascariensis*). Az itt élő példányok – Földünkön egyedülálló módon – a száraz évszakban, májustól októberig a föld alatti folyókba húzódnak vissza. A barlangi vizek alacsonyabb hőmérséklete miatt az állatok kevésbé mozgékonyak, de az óvatosság így is kötelező! Érdekes viselkedésükre még nincs teljesen elfogadott elmélet. Az emberi zaklatással is lehetne magyarázni, de ennek ellentmond, hogy a közeli Antanovo-tó krokodiljait babonából rendszeresen etetik... Mára, sajnos, ebből is sokszor csak turistacsalogató látványosság lett.

Megint más barlangokban színpompás *cseppkövekben* gyönyörködhetünk vagy éppen denevérek többeszes kolóniáit figyelhetjük meg.

Lelépni tilos!

A mészkőszirtek kitűnő élőhelyet nyújtanak számos madárfajnak is – körülbelül 85-90 fajt írtak le idáig erről a területről. A nagy vázapatagajók (*Coracopsis vasa*) csapatokban repülve, hangosan rikácsolva hívják fel magukra a figyelmet. A szerencsés látogató a nagyon ritka és különösen veszélyeztetett madagaszkári halászsast (*Haliaeetus vociferoides*) is meglesheti. A fajnak az egész szigeten mindössze 65-70 fészkelő párja található már csak.

A laposfarkú gekkók (*Uroplatus sp.*) három fajjal is képviseltetik magukat

Sziklafalak közé zárt oázis

Szárazságtűrők előnyben

errefelé, de találkozhatunk kaméleonokkal, óriáscsótányokkal és a madagaszkári boával is. Az állatok megelégséhez szintén nélkülözhetetlen a helyismerettel rendelkező vezető, hiszen ő tudja, hogy az adott időszakban melyik faj hol figyelhető meg. Külön felhívják a figyelmünket, hogy az éjszákára levetett, a sátor előtt hagyott cipőbe reggel ne lépünk bele ellenőrzés nélkül a skorpiók miatt. A kimosott és száradni felakasztott ruhaneműk víztartalma percek alatt legyek és darazsak százait vonzza oda, ezért célszerű a sától tisztes távolságra teregetni.

Halászsas, óriáscsótány és félmajmok

A száraz évszakban a felszíni vízfolyások megszűnnek, a kevés vízlelőhelyen sok állat gyűlik össze egyszerre. Ilyenkor kisebb csetepaték is kialakulnak az elsőbbségért. Ez főleg Madagaszkár félmajmaira jellemző, amelyekből néhány faj az Ankarana-hegység kies vidékén is megtalálható. Napali, illetve éjszakai túrák során a koronás maki (*Eulemur coronatus*), a Sanford-maki (*Eulemur sanfordi*) csoportjai, valamint az északi fürgemaki (*Lepilemur septentrionalis*) egyedei láthatók. Ez utóbbiakat akár karnyújtásnyira is megközelíthetjük, fényképezhetjük, amint odúikból kíváncsian lesik a közeledőket. A táborhelyeken a gyűrűsfarkú mongúzok (*Galidia elegans dambrensis*) szó szerint a látogatók lábai előtt kergetőznek. Ez azonban nemcsak a terület viszonylagos hábori-

A vörös foltok talajleomosódásról árulkodnak

tatlanságának köszönhető, hanem a kempingező helyeken található ételmaradékoknak is.

Környezetgazdálkodás – helyi módon

A növényvilág szintén különleges ezen a tájon. A magasabban fekvő száraz kőcsipkék között szukkulensek, például *Euphorbia* és *Pachypodium* fajok találhatók. A mészkőtáblát függőlegesen tagoló, elválasztó kanyonokban baobabfák, fügefák, elefántfák és hasonló, a száraz lombhullató erdőkre jellemző fafajok élnek. (Az erről szóló írásunkat *Szárazságtűrésből jeles* címmel lásd a 2006/8. számunkban! – A szerk.)

Érdemes megjegyezni, hogy ettől a tájtól 700 kilométerre délre, Nyugat-Madagaszkáron a hasonló földrajzi és éghajlati körülmények hatására szinte ugyanilyen, de sokkal nagyobb, 152 ezer hektárnyi karsztos terület alakult ki. Ez az utóbbi, a *Bemahara Rezervátum* egyelőre kevésbé látogatott, mint az Ankarana-hegység.

Mindkét terület jövőjét illetően bizakodhatunk, hiszen sikerült a helyi lakosságot bevonni a turizmusba, természetvédő programokba és a környezetbarát gazdálkodásba. Ezek és az ősök iránti tisztelet, illetve az a tény, hogy a rezervátumok környezete nem igazán alkalmas mezőgazdasági tevékenységre, talán elég lesz a táj és élővilágának megmentésére.

TARDI JÁNOS

